

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

Mesagiul radiofonic al S. Părinte

Cum am anunțat în numărul nostru din urmă, a doua zi după alegere (3 Martie 1939), primind în Capela Sixtină a treia reverință a Cardinalilor, S. Părinte, Papa Piu al XII-lea, a rostit, în limba latină, următorul mesagiu radiofonic, pe care-l publicăm acum în întregime.

„In timp ce sarcina grelei răspunderi a Supremului Pontifical, pe care Dumnezeu, în nepătrunsul sfat al Proniei Sale, Ne-a pus-o pe umeri. Ne mișcă adânc și aproape Ne copiește sufletul, simțim nevoia să înareptăm atât gândul cât și cuvântul Nostru părintesc către întreaga lume catolică.

Mai întâi îmbrățișăm cu cea mai mare dragoste pe prea iubiții Părinți Purpurați ai Sacrului Colegiu, a căror eulavie, virtute și strălucile podoabe sufletești, le cunoaștem printr'o lungă conviețuire ; apoi salutăm cu deosebită bunăvoință pe toți Venerabilii Noștrii Frați în episcopat și pe fiecare în parte ; binecuvântăm deosemena pe Preoți, slujitorii lui Isus Cristos și împărfitorii tainelor lui Dumnezeu, pe Călugări și Călugărițe ; pe aceia cari muncesc în Misiunile sfinte la propovăduirea împărfăției lui Isus Cristos sau cari luptă sub con-

ducerea Episcopilor în Acțiunea Catolică, colaborând la apostolatul ierarhic ; în sfârșit binecuvântăm pe fiii Noștri de pretulindenți și mai ales pe aceia cari luptă cu sărăcia ori, sufăr, implorând pentru

toți darurile cerești și mângâierile de sus.

Dar gândul Nostru se îndreaptă și către toți aceia cari se află în afara Bisericii Catolice și cărorora, credem, le va face placere să știe că în aceste clipe solemne Noi ridicăm rugăciune către Preabunul și Preaputernicul Dumnezeu pentru ca ei să primească ajutorul dumnezeesc.

La acest părintesc mesagiu al Nostru dorim să adaugăm urări și chemări de pace. Vorbim de aceea pace, pe care Înaintașul Nostru de cucernică pomenire așa de stăruitor o sfătuia omenirii, și o cerea prin rugăciuni atât de fierbinți, încât de bunăvoie își oferi lui Dumnezeu viața pentru dobândirea bunei-înțelegeri dintre oameni. Pacea, darul cel mai frumos al lui Dumne-

PAPA PIU XII.

zeu, care învinge orice simțire, — pacea pe care toți cei cu bun simț nu se poate să nu o dorească, — pacea, cu un cuvânt, care se naște din dreptate și dragoste.

Indemnăm pe toți la această pace care încălzește toate sufletele unite în liniștea prieteniei cu Dumnezeu și care prin dragostea sfântă a lui Isus Cristos alcătuește și alină vieața casnică, — pacea care leagă neamurile și gințile printr'un ajutor frățesc între ele; pacea și buna-înțelegere care trebuie să fie așa de mult întemeiată printre State, încât fiecare popor să tindă printr'un schimb, înțelegător de prietenești legături și de colaborare cu celelalte, să ajute cu osârdie la ridicarea și fericirea întregii familii omenești, cu îndemnul și sprijinul Celui de Sus.

In aceste vremuri neliniștite, când atâtea greutăți nespuse par a se împotrivi acestei păci adevărate, pe care toți o doresc cu tărie și din toată inima, Noi ridicăm rugăciuni fierbinți pentru toți aceia care se află în fruntea treburilor obștești și cărora le aparține sarcina foarte grea, dar și foarte înaltă de a cârmui popoarele pe căile fericirii și propășirii.

Iată, preaiubiți Părinți Cardinali, iată Prea Cernici Frați și voi preaiubiți fii, care este cea dintâiu urare pe care Dumnezeu a aprins-o în inima Noastră de Părinte.

Cu ochii noștri vedem prea bine relele jără margini, care bătuesc omenirea și pe care trebuie negreșit să le lecuim Noi, deși suntem slabi, însă cu neclintită încredere în ajutorul Dumnezeului Preaînalt. Pe toți îi indemnăm mereu prin cuvintele Sfântului Pavel: „Capite Nos“! („Înțelegeți-Ne“!) II Cor. 7, 2. Ne sprijinim pe nădejdea sigură că voi fiilor, voi fraților nu Ne veți amăgi în această dorință foarte arzătoare de a dobândi pacea. Pentru aceasta Ne punem încrederea mai întâiu în Dumnezeu, apoi în bunăvoința voastră neșovăelnică și dârză.

Să dea Domnul Isus Cristos „din a cărei plinire am luat noi toți“ (Ioan 1, 16), ajutor rodnic din ceruri, pentru ca această dorință a noastră să se răspândească pe întreg pământul cu toate belșugurile și mângâierile, iar Noi împărtășim din toată inima Apostolica Noastră Binecuvântare.

PARTEA OFICIALĂ

No. 1147/1939.

Concurs la parohii

La parohiile *Drighiu* (protopopiatul Șimleului), *Mălădia* (protopopiatul Supurului) și *Topa de Criș* (protopopiatul central), cari prin pensionarea preoților On. Ștefan Sabo, M. On. Augustin Moldovan și On. Petru Gherman devin vacante, se publică concurs cu termenul de 1 Aprilie crt.

Oradea, 14 Martie 1939.

Concurs la postul de cantor din Coșeu

Curatorul Bisericii române unite publică concurs pentru ocuparea postului de cantor din Coșeu pe ziua de 16 Aprilie, ora 15. Până la data concursului reflectanții se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători, pentru a-și arăta în fața poporului aptitudinile cantoriale.

Vor prezenta până la data concursului: diploma de cantor și certificat de moralitate dela preotul propriu.

Retribuțiuni:

1. Locuință și grădină.
2. $\frac{1}{4}$ mierză porumb și 10 Lei dela fiecare casă.
3. 2 jughere pământ arător.

Coșeu, la 26 Februarie 1939.

Curatorul

Concurs la postul de cantor al II-lea în Pișcolt

Curatorul bisericii române unite din Pișcolt publică concurs pentru ocuparea postului de cantor al II-lea pe ziua de 23 Aprilie 1939.

Reflectanții se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători pentru a-și arăta înaintea credincioșilor aptitudinile cantoriale.

Vor prezenta până la data concursului, toate actele referitoare la cantorat, precum și certificatul de moralitate dela preotul propriu.

Cantorul ales va beneficia de:

1. 8 jug. cat. pământ arător.
2. Stoalele indatinat.

Concurenții vor călători pe cheltuielile lor.

Pișcolt, la 11 Martie 1939.

Curatorul

— † **Dr. Gheorghe P. Văleanu.** În ziua de 9 Martie a. c. s'a stins din viață, în Carei, Dr. Gheorghe Văleanu avocat, luptător național și membru marcant al A. G. R. U-lui nostru. Avea 50 de ani. Inmormântarea s'a făcut Vineri, în 10 Martie, orele 15, în cimitirul gr. cat. din Carei.

Odihnească în pace!

— † **Maria Pop,** protopopeasă română unită, soția preotului nostru Dumitru Pop, fost paroh în Borozăl, a trecut la cele vecinice în 14 Martie a. c., în vârsta de 64 de ani. Inmormântarea a avut loc Miercuri, 15 Martie, în cimitirul Rulikovszky din Oradea. Aibă parte cu drepții!

Incoronarea Papei Piu al XII-lea

Duminecă în 12 Martie a. c., s'a desfășurat ceremonia solemnă a Incoronării Papei Piu al XII-lea. Pe cât de simplă și de o austeritate aproape călugărească este vieața privată a Papei, pe atât de fastuoase sunt ceremoniile și solemnitățile când el apare în public ca Vicar al lui Cristos și Cap al Bisericii.

Această ceremonie azi nu mai are decât un caracter strict liturgic, pe când odinioară avea și o însemnătate juridică, ca toate »investiturile«, însemnând trecerea legitimă a unei puteri asupra celui ce se încorona. De fapt, jurisdicțiunea deplină în Biserică, Papa o are din clipa când se învoiește la alegerea făcută de Conclav și primește Pontificatul Suprem.

Incoronarea s'a făcut cu un fast deosebit în Bazilica S. Petru, majestuos împodobită cu vestitele damascuri roșii, țesute în Flandra, după desenele lui Raffaello, și cu mii de lumini. Cortegiul Papal a pornit, ca de obicei, din Capela Sixtină coborând în atriumul bazilicii, unde S. Părinte ocupă tronul anume pregătit și primește omagiul Capitlului Vatican și al Clerului Bazilicii, după care urcă din nou în »Sedia Gestatoria«, și precedat de Cardinali și de ceilalți demnitari, cari fac parte din așa zisa »Cappella« și Anticamera pontificală, între aplauzele și strigătele entuziaste ale mulțimii, a intrat în Bazilică. La altarul Preasfântului Sacrament se oprește și face o scurtă adorație, apoi trece în Capela S. Gregoriu unde îmbracă odăjdiile pentru liturghie, în timp ce se cântă Ceasul IX. După acesta, cortegiul se formează din nou, și se îndreaptă spre altarul Confesiunii, unde se săvârșește Liturghia papală. În timpul acestei procesiuni din urmă, unul din maestrii ceremoniilor papale, aprinde ghemuri de câlți și îngenunchind, se întoarce spre Papa, zicând cu glas răspicat, de trei ori, cuvintele: »Pater Sancte, sic transit gloria mundi«. Ajuns în fața altarului principal (al Confesiunii), sub care se află mormântul Verhovnicului Apostolilor, începe liturghia. Apoi Papa șede din nou în »Sedia Gestatoria«. așezată în fața altarului, în timp ce trei din Cardinalii Episcopi mai bătrâni, rostesc, pe rând, rugăciunea »Super Pontificem«, iar Cardinalul Prim Diacon îi pune pe umeri Paliul pe care atunci îl aduce de pe mormântul S. Petru, însemnând prin aceasta că puterea pe care o deprinde Papa Piu XII, o are dela S. Apostol Petru prin urmașii legitimi ai acestuia. Papa tămâiază apoi altarul și se duce la tron, unde primește »obediënța« — reverința — Cardinalilor. După aceasta Cardinalul Diacon însoțit de Auditorii Roatei și de Advocații Consistoriali coboară la mormântul S. Petru și intonează laudele Incoronării spunând de trei ori: »Exaudi Christe«, iar cei de față răspund: »Domino nostro Pio a Deo decreto Summo Pontifici et Universali Papae, vita«.

Telegrama M. S. Regelui Carol II. Din prilejul alegerii S. Părinte Papa Piu XII, M. S. Regele Carol II-a trimis, printre cei dintâi, o călduroasă telegramă de felicitare, al căreia text îl publicăm aci:

„Mă grăbesc a trimitte Sanctității Voăstre felicitările mele cele mai sincere împreună cu urările cele mai călduroase pentru un lung Pontificat de pace și de cordială înțelegere între popoară.“

CAROL R.

Tot aici se cântă litaniiile Incoronării, la cari corul răspunde: »*Tu illum adiuva*«. În continuare Subdiaconii, latinul și grecul, citesc Apostolul, iar Diaconii citesc Evanghelia în latinește și grecește. Liturghia continuă apoi în chipul obișnuit. La sfârșit se face Incoronarea. Aceasta, pentru că să fie văzută de toți, neîncăpând în biserică decât vreo 60.000 de persoane, are loc nu în Bazilică, ci în loja externă a Bazilicii, de unde S. Părinte a dat prima Bindecuvântare *Urbi et Orbi* în ziua alegerii. La orele 14 și 2 minute Papa apără în loja, înconjurat de Cardinali și de alți înalți demnitari. Corul intonează antifoana »*Corona aurea super caput eius*«, apoi Cardinalul Decan rostește rugăciunile Incoronării. După aceste unul din Cardinalii Diaconi asistenți îi ia de pe cap mitra, iar celalalt, Cardinalul Protodiacon, îi așează pe cap *tiara* zicând: »*Accipe Thiarum tribus coronis ornatam et scias te esse patrem principum et regum, rectorem orbis in terra, Vicarium Salvatoris Nostri Iesu Christi, cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen*«. »Primește Tiara împodobită cu trei coroane și să știi că tu ești părintele principilor și al regilor, conducătorul oamenilor pe pământ, Vicarul Mântuitorului nostru Isus Cristos, căruia se cuvine cinste și mărire în vecii vecilor. Amin«.

La sfârșit, Papa a dat Bindecuvântarea Apostolică, împreună cu Indulgență plenară.

Numărul celor de față, cari umpleau piața din față și străzile din împrejurimi, se cifrează cam la 400.000 de persoane.

La actul încoronării au luat parte, în afară de toți Cardinalii, Patriarhii, Arhiepiscopii, Episcopii, înalții demnitari, Corpul diplomatic, Patriarhatul și nobilimea romană, și ex Regele Alfons XIII, ex-Regele Ferdinand al Bulgariei, Umberto I, moștenitorul tronului Italiei cu soția, 29 de prinți din familii domnitoare și numeroasele delegație ale țărilor reprezentate la aceasta solemnitate.

Noul secretar de Stat al Vaticanului

Printr'o adresă, scrisă cu mâna proprie, S. Sa Papa Piu XII a binevoit a-l numi pe Em. Sa Cardinalul *Luigi Maglione*, în înalta slujbă de Secretar de Stat.

Card. Luigi Maglione s'a născut la 2 Martie 1887 în Casovia lângă Napoli. După strălucite studii făcute în Roma, în 1901 este hirotonit preot, iar în 1905 intră în Academia Nobililor Ecclesiastici unde în 1907 a luat examenele de diplomație prezidate de Msgr. Della Chiesa, Papa Benedict XV de mai apoi. În 1907 a desvoltat un rodnic apostolat la o parohie din Roma. Din 1908 până în 1918 e profesor la Academia Nobililor, câțiva ani spiritual la Colegiul Capranica din Roma și minutante la Secretăria de Stat, aducând în această slujbă, mai ales în cursul războiului, importante servicii Sfântului Scaun. În 1918 e trimis ca reprezentant al S. Scaun în Elveția, țară mică, dar în care se cerea un diplomat cu multă iscusință și tact, mai ales în anii când se pregăteau acolo viitoarele întruniri ale

Națiunilor. Cum a știut să se achite de rolul delicat și de încrederea mai marilor, o dovedește faptul, că după abia 2 ani, tânărul prelat e numit Arseiepiscop tit. de Cesarea și Nunțiu Apostolic. În aceasta calitate rămâne aici 6 ani, până în 1926, când este transferat la Nunțiatura din Paris, devenită vacantă prin ridicarea Mons. B. Ceretti la cinstea de Cardinal. Zece ani, cât a stat în fruntea acestei importante Nunțiaturi, a reprezentat cu multă demnitate și prestigiu S. Scaun, câștigând simpatia întregului popor francez. În Consistorul din 16 Decembrie 1935, Papa Piu XI, apreciind meritele deosebite și activitatea desfășurată în favoarea pacificării spiritelor, tulburate de curentul doctrinar primejdios și dăunător sufletelor, cunoscut sub numele de Action Francais, pentru care cele mai înalte autorități de stat franceze i-au exprimat, în repetate rânduri, admirația și recunoștința lor, îl crează cardinal. Din Iulie 1938 era în fruntea importantei Congregațiuni a Conciliului.

De săptămâna Patimilor

Nu este epizod în activitatea pământească a Mântuitorului, bogată de altfel în învățăminte în toate momentele ei, mai plin de tainice și profunde învățături, decât istoria mântuitoarelor Patimi. Sf. Patimi sunt consumarea activității de răscumpărare. Tot ce s'a făcut până azi, a fost numai pregătire. Pregătire la suprema jertfă, moartea, ce trebuia să o aducă Dumnezeu-omul pentru repararea supremei vătămări ce s'a săvârșit prin păcat. Dacă am compara activitatea pământească a Mântuitorului cu un pom, ar trebui să zicem, că rodul acestui pom este moartea, care singură îi dă sens existenței. Tot ce a premers moartea, sunt numai muguri, frunze și flori, cu roșul lor și acestea, dar numai ca prevestitori și pregătitori ai rodului propriu zis, care dă sens existenței pomului în planurile Creatorului tuturor. Aceasta importanță covârșitoare face, ca sf. Patimi să formeze obiect de analiză dogmatică pentru toate timpurile. Nu mai puțină importanță au Patimile și din punct de vedere moral, întrucât aceste sunt izvor necesat de îndemnuri cucernice, generator de virtuți, arsenal de arme pentru reprimarea concupiscentelor. Analiza și pătrunderea dogmatică și morală însă, cu toate variatele ei forme, nu epuizează profunda taină a Patimilor.

*

Patimile Mântuitorului sunt și școală înaltă, indicație precisă despre felul cum trebuie să-și împlinească omul rostul de ființă rațională, chemată la un scop, care să-i aducă indestulirea desăvârșită: fericirea.

Cuvintele Mântuitorului către cei doi ucenici, întâlniți în drumul spre Emaus, cărora le spunea că Cristos a trebuit să pătimească și așa să între la mărire (Lc. 24, 26), arată că omul nu poate să ajungă la fericire decât pe calea suferințelor. Deci rostul psihologic al Patimilor Mântuitorului și a suferințelor în genere este, de a pregăti și face apt pe om la fericire, care este scopul vieții. *Per crucem ad lucem*. Nici nu se poate altfel. Căci omul ca ființă rațională trebuie să fie condus în lucrările sale de idealul de a munci pentru *satisfacții și bucurii sufletești*, singurele în măsură a-l mulțumi adecvat și durabil. Acesta este sensul unic și adevărat al vieții. Cel ce trăiește fără acest ideal, duce trai fără Isus, trai pur animalic, trai pentru satisfacerea instinctelor trupești. Ori satisfacerea, îndestularea instinctelor trupești, nu poate da mulțumire sufletului. Iar omul aceasta o ahtiază! Și aici vine rostul suferințelor. Orice mulțumire sufletească se câștigă după reprimarea instinctelor, concupiscentelor trupești. Aceasta reprimare se face prin luptă; lupta pe vieață și pe moarte a celor două legi amintite de S. Pavel. Biruința, ca orice biruință, se smulge cu silă, cu sforțare, cu încordare, care în mod firesc aduce cu sine sacrificiu, suferință, fie trupească, fie sufletească. E dela sine înțeles, că cel tembel, nepăsător, în vieață nu are suferință, pentru că el nu luptă. Unul ca acesta lasă frâu liber instinctelor sale trupești: este robul supus și ascultător al acestora. El nu simte nicio sforțare, nicio încordare, pentru că nu înoată în contra cursului, ci se la-

să târât de curent. Cel ce nu luptă, însă nu învinge, iar cel ce nu învinge (poate uneori numai cu sufletul), n'are bucuria învingerii și răsplata acesteia: fericirea. Așa este suferința condiția premărgătoare a fericirii. Așa ajunge și Cristos la slava învierii după ce petrece săptămâna Patimilor.

*

Păcatul a omorât pe Cristos, iar Cristos prin moartea sa de pe Cruce a omorât păcatul și a dat vieță omului păcătos. Crucea este acel toiag smerit al lui David, care a ucis pe uriașul îmbrăcat în zale și înarmat până'n dinți. Cu acest »lemn de ocară« aduce Cristos cea mai strălucită biruință: biruința asupra înfricoșatelor puteri ale întunecului. Așa lucrează Dumnezeu! „*Cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cele tari*“ (I. Cor. 1, 27). Aceasta pentru ca să arate puterea spiritului asupra materiei. Precum din nimica crează lumea, așa cu lemnul cel mai desprețuit biruiește și robește voinții Sale popoare. Cine ar fi crezut, că acest lemn de ocară va birui lumea? Cine ar fi cutezat a crede, că atâtea neamuri idololatre se vor uni într-o adorare a Crucii? Aceasta însă așa a vrut-o și așa a dispus-o Dumnezeu. Dacă împărații lumesci vreau să cucerească o împărăție dușmană, adună oști și le înarmează. Așa au cucerit toate popoarele, antice și moderne. Dumnezeu însă altfel poartă războaie de supunere și cucerire. Pe poporul ales îl scoate din robia Egiptenilor prin Moise, un fugar; zidurile Ierichonului le nărui cu strigăte; pe trufașul Olofern îl ucide prin mână unei femei; învățătura și-o propovăduiește prin 12 oameni de condiție culturală mai puțin ca modestă, cari n'au învățat nici filosofie în Athena, nici oratorie în Roma. Tema principală a propovăduirilor acestor apostoli a fost pe cât de simplă pe atât de „*nebunească*“ neamurilor de atunci: „*Și eu venind la voi, fraților, venit-am . . . nu într-o înălțare a cuvântului sau a înțelepciunii, pentru că nu am judecat a ști ceva între voi, fără numai pe Cristos, și pe acesta răstignit*“ (I. Cor. 2, 1—2). Și totuși în scurtă vreme omenirea își pleacă capul în jugul dulce al Crucii. Așa lucrează puterea lui Dumnezeu: *răstoarnă pe cei puternici și înalță pe cei smeriți* (Lc. 1, 52).

*

E prea vulgar a spune, cu toate că e prea adevărat, că Patimile Mântuitorului sunt dovada cea mai grăitoare a iubirii ce ne-a purtat-o. Totuși e bine să o reamintim aceasta, mai ales când rețrăim în mod deosebit amintirea sf. Patimi. Cristos, ca Dumnezeu, toate le-a făcut dumnezește. Ca toate virtuțile, și virtutea iubirii o deprinde în mod infinit de perfect. O arată aceasta Patimile Mântuitoare cărora se supune de bună voie, numai din iubire față de noi. Cu toate că fiecare moment din șirul Patimilor o adevărește aceasta cu prisosință, precum fiecare picur de apă are compoziția chimică a apei unui ocean, totuși să

luăm numai cele dintâi cuvinte ce le rosteste Cristos pironit fiind pe Cruce: „*Părinte, iartă-le că nu știu ce fac*“ (Lc. 23, 34). În aceste cumplite momente ale vieții sale, Cristos nu se gândește la apostoli, nu se gândește la fiicele jeluitoare ale Ierusalimului, nu se gândește la apostolul „*pe care-l iubea*“, nu se gândește la îndurerata sa mamă, ci la cei ce L-au răstignit. Pe aceștia îi privește nu ca pe cei prin care moare, ci ca pe cei *pentru* care moare. Acestora nu le uită numai ticăloșiile și îi iartă, ci se roagă pentru ei. Așa devin Patimile Mântuitorului centrul și focarul harurilor dumnezești.

*

Fiind vorbă de iubirea lui Cristos față de noi, e cu neputință să nu ne reamintim și de *taina iubirii* întemeiată tot în cursul Patimilor Mântuitoare, deși numai în preziua lor, dar pe cari atunci deja le-a prevăzut și presimțit clar. E vorbă de sf. Euharistie.

Cu adevărat socotind *ce* ne dă în această taină, *mai mult* decât sf. Vincențiu de Paul care și-a jertfit libertatea pentru eliberarea sclavilor, *felul* cum ne dă, „*cu dor dorind*“, în preziua sf. Patimi, dorind să fie la îndemâna *tuturora, în toate timpurile, în toate locurile*, în cadrele cele mai modeste, în forma în care se poate apropia oricine și își poate apropia pe oricine. „*Deși Dumnezeu este atotputernic, mai mult nu poate să nedeia, deși este preatnțelept mai mult nu știe să ne dea, deși este prea bogat nu are mai mult să ne dea*“ exclamă cu dreptul S. Augustin în fața sf. Euharistii.

Gh. B.

Sprrijiniți presa creștină cu daniile și cu rugăciunile voastre.

— **Delegația română la Incoronarea S. Părinte Piu al XII-lea.** Delegația specială însărcinată de M. S. Regele Carol II să asiste la încoronarea Papei Piu XII, compusă din d. Petrescu Comnen, ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun, d. ministru Mocsony, secretarul de ambasadă, d. Mareș și consultorul eclesastic al ambasadei, Părintele Canonic Aloisie L. Tăutu, a fost primită Sâmbătă dimineață în audiență specială de către Suveranul Pontif.

Sfântul Părinte s'a interesat în mod deosebit de Suveranul României, de România și de condițiile actuale ale țării și a rugat pe cei doi reprezentanți să prezinte M. S. Regelui Carol sentimentele Sale de adâncă afecțiunea. Inaltul Pontif a dat apoi o amplă binecuvântare apostolică Suveranului și întregului popor român.

După masă, delegația specială a fost primită în audiență de Cardinalul Decan al Sacrului Colegiu, Granito Pignatelli di Belmonte.

Suprimarea sfintei uniri în Rusia Albă

După a treia împărțire a Poloniei, Ecaterina II desființase în țările anexate toate eparhiile unite, cu excepția arhiepiscopiei de Polożk din Rusia Albă. Urmasul ei, Pavel I, reînființă două eparhii, la cari, după pacea dela Tildit, se mai adăugă o a treia eparhie în fostul teritoriu prusian. Sub stăpânirea lui Alexandru I, sfânta unire progresa liniștit. Nicolae I, după urcarea sa pe tron, își arată dușmânia față de Unire, și hotărî suprimarea ei, începută încă pe timpul Ecaterinei II, bunică-sa. Deci, părerea unor istorici, că desființarea Unirii în Rusia Albă ar fi numai o represalie împotriva revoluției polone din 1830, este greșită.

Istoria trebuie să înregistreze — cu adâncă durere — faptul, că unealta cea mai activă în mâinile lui Nicolae I, a fost episcopul unit Iosif Siemaszko, absolvent al seminarului din Wilna. Manualele teologice erau ale autorilor iosefiniști. Bună oară, manualul de dogmatică explica textele referitoare la primul sfântului Scaun în înțeles catolic, dar observațiile marginale susțineau, că explicațiile sfinților Părinți erau mai mult pentru răsăritenii despărțiți.

Iosif Siemaszko, fiul unui preot unit ucrainian, a fost hirotonit preot la vârsta de 23 de ani. Datorită talentului său mare, după doi ani, episcopul l-a numit canonic și asesor al »colegiului catolic« din Petersburg, unde Siemaszko, reprezintă eparhia unită de Luțk. Colegiul care cuprindea pe catolicii de rit latin și grecesc, n'a fost niciodată recunoscut de Sf. Scaun. Era, după modelul sinodului lui Petru cel Mare, o măsură biurocratică, cu tendința de-a trece biserica catolică în mâinile funcționarilor de stat. Acolo, Siemaszko s'a împrietenit cu Kartaszewski — înalt funcționar rus —, căruia îi propune un extraordinar plan de suprimare, fără violență, a sf. Uniri în Rusia Albă. Planul lui Siemaszko e înfățișat împăratului Nicolae I care-i poruncește executarea.

Siemaszko cere ascultare din partea funcționarilor ruși, amenințând cu trecerea la ortodoxia țaristă și — mai ales — cu părăsirea planului de suprimare al Unirii. Înainte chiar, Siemaszko avea ideea apostaziei dela credința catolică, dar pentru moment, îl țineau în loc pretenția lui Kartaszewski și speranța reușitei planurilor de trădare a Unirii. Nicolae I în 1829, spre a întări poziția lui Siemaszko, îl numi episcop sufragane de Polożk, dar e trebui să rămână la Petersburg spre a cârmui pe mai departe »colegiul unit«, despărțit, după sfatul lui Siemaszko, de cel latin. În amintirile sale, Siemaszko mărturisește că la consacrarea sa de episcop, reuși să suprima din jurământ unele cuvinte neplăcute, probabil făgăduința ascultării față de Sf. Scaun.

Siemaszko avea acum mâini libere. Bulhac, bătrânul mitropolit al rușilor uniți, fost elev al Propagan-

dei Fide, a fost până la moarte catolic credincios, dar cu voință slabă. După ce Nicolae I decorase pe Bulhac cu un înalt ordin rusesc, Siemaszko îi propuse să primească drept mulțumire, credința împăratului. Indignat de acest sfat, bătrânul Bulhac svârli steaua ordinului într'un colț, sfărâmându-o. În acelaș timp, muriseră alți episcopi uniți. Siemaszko dobândi reducerea eparhiilor unite la două, cea lituană și cea albo-rusească. Cea lituană era încredințată lui Siemaszko, iar cealaltă bătrânului mitropolit Bulhac. Deoarece amândoi stăteau la Petersburg în colegiul unit, pentru cârmuirea eparhiilor, Siemaszko aduse pe doi tăvarăsi de-ai săi din seminarul de Wilna. Antoni Zubko și Vasile Luzynski. Aceștia, înainte de consacrarea de episcopi, făgăduiră — în scris — lui Siemaszko, că vor trece la ortodoxie, la timpul potrivit. În cursul următorilor unsprezece ani Siemaszko își duce la îndeplinire proiectul de suprimare al Unirii. Amănuntele proiectului erau aduse la cunoștința guvernului — fără avizul mitropolitului Bulhac —, prefăcute în »ucazuri« de ale lui Nicolae I sau în »hotărâri« ale colegiului unit, încredințat deja procurorului sinodului ortodox. Deocamdată de credință nu era vorba, ritul trebuia »curățit«, iar cărțile bisericești acomodate națiunii rusești. Cărțile liturgice editate de sinodul din Zamost și aprobate de Sf. Scaun, au fost îndepărtate sau chiar arse și înlocuite cu cele aduse din Moscova. Preoții uniți se plângeau că în cărțile cele noi nu se făcea pomenirea Papei, căruia la hirotonire îi juraseră credință. Seminariștii, pentru învățătură primară numai manuale rusești, iar copiii la școlile primare erau cu grije despărțiți de cei latini și primară numai catehisme rusești. *) Parohiile unite patronate de nobilii latini poloni, erau desființate. Clerul și poporul latin era oprit de-a se amesteca în treburile Uniților. Iar din bisericile unite, tot ce se introdusese în decursul celor 250 de ani ai Unirii cu învoirea episcopilor, s'a îndepărtat, ca d. p. orgi, confesionalele, altarele laterale, unele rugăciuni și cântece. Se reduce numărul mănăstirilor Basilitane. Activitatea școlară a Basilitanilor era interzisă sub pretextul că ordinul Sf. Vasile este un ordin contemplativ, iar clericii basilitani erau crescuți împreună cu clericii seculari, supunându-se puterii episcopilor.

Siemaszko cu tovarășii săi Zulinski și Zubko, supravegheau executarea »reformelor«. Cu preoții neascultători procedau aspru, îi degradau chiar, și-i surghiuneau în mănăstirile rusești.

La începutul anului 1839, planul lui Siemaszko, după părerea lui și a împăratului, era destul de pregătit și deci trebuia executat. În Dumineca »ortodoxiei«,

*) Scriitorul acestor rânduri văzu în Rusia un astfel de catehism. La întrebarea cine este capul bisericii, era: »Hristos! La întrebarea, dacă biserica are și un cap văzut, era: »Biserica catolică are un cap văzut, Papa Romei«. Este lămurit, ce unealtă era acest text în cercurile devotate lui Siemaszko.

numită așa de Părinții săborului al doilea de Nicea, la 24 Februarie 1839, în catedrala de Polożk, Siemaszko împreună cu Zubko și Zulinski slujind sf. liturghie, nu mai pomeni pe capul văzut al bisericii catolice, ci pe patriarhii neuniți ai răsăritului. După liturghie, cei trei episcopi apostafați iscălită o petiție la împăratul Nicolae I, cerând primirea lor în sânul bisericii statului rusesc. Peste câteva zile la Witebsk, se oficia o liturghie solemnă, după care petițiile tuturor preoților — aderenți lui Siemaszko —, fuseseră trimise la împăratul. În total vreo 1300 iscălituri. O mare parte a preoților refuzase lepădarea credinței, pe când mulți din ceilalți nu credeau în adevărata cădere a Unirii. Petițiile episcopilor și preoților apostafați, trecute prin ședința sinodului rusesc, fură iscălită de Nicolae I cu cuvintele: Mulțămesc lui Dumnezeu și primesc. O medalie de metal eterniză apostazia. Inscripția ei era: »Despărțiți cu sila, uniți prin iubire«. Cine poate arăta în actul Unirii episcopilor ucrainieni dela 1595 vreo silă?

În fața poporului unit, apostafii erau foarte rezervați cu afișarea trădării lor. La așa zisele »reformate« se pretexta curățirea ritului. Preoților renegați li se permise purtarea reverenței latine și raderea bărbii. Insuși Siemaszko, o mai rase timp de trei ani. Au început persecuțiile preoților și credincioșilor catolici. Despre prigonirile credincioșilor catolici s'ar putea scrie o operă formidabilă. De multe ori poliția și jidanii ajutau la »curățirea« bisericilor de relicvele catolicismului. Episcopii apostafați neavând preoți de felul lor, își hirotoneau slugile. În mănăstirile bazilitane lupta finu încă mult timp. Guvernul tolera mănăstirile credincioase Unirii, fără preoți. Eroismul preoților surghiuniți și-a multor mireni, îl va descoperi deabea ziua cea din urmă.

Pentru ca victoria trădării să fie complectă, guvernul rusesc porunci ca parohiile catolice, cari sub Ecaterina a II-a trecuseră la ritul latin spre a-și mântui credința, acuma să treacă la biserica statului. Scenele petrecute și actele violente săvârșite cu aceste prilejuri sunt sfâșietoare. Opera clasică a Mitropolitului Likowski, le pomeneste în treacăt. Repausatul Papă Piu XI, pe vremea când era Nunțiu la Varșovia, aflând despre martiriul țărănilor din Rusia albă, făgădui stăruință pentru beatificarea lor. Inșă, neputându-și împlini propunerea, să sperăm că acei eroi ai credinții, vor dobândi victoria bisericii în Rusia de azi, unde se varsă atâta sânge pentru cauza lui Dumnezeu.

Siemaszko mai trăi în onoruri timp de 29 de ani, sugerând guvernului planuri pentru distrugerea celei din urmă eparhii unite din Rusia, a celei de Chelm, în Polonia rusească (1875).

Despre Zulinski, ziarul catolic »Czas« din Cracovia (1903) scria, că la un prilej oarecare, a zis: »Trebue să-mi fac vieța de aici de pe pământ plăcută, căci dincolo de mormânt n'am ce să aștept«.

Biserica catedrală a lui Siemaszko, răpită odată catolicilor, azi iarăși este în mâinile lor. Icoanele arhimandriților ruși, ce se vedeau (1903) în locul altarelor catolice, au dispărut, iar cultul catolic azi iarăși se practică într'ansa. Sfântul Cazimir este cinstit ca hramul acelei Biserici.

O biserică unită și un mic seminar, arată că cerul s'a făcut iarăși senin pentru Sf. Unire. Să lucească lumina Unirii în curând asupra răsăritului întreg.

s. P. Felix Wiercinski

✠ Patriarhul Miron Cristea

La Cannes, în Franța, unde mersese să-și caute de sănătate, s'a stins la vârsta de 71 de ani, I. P. S. Sa Miron Cristea, Patriarhul bisericii ortodoxe române și Președintele de Consiliu al României. Născut dintr'o familie țărănească din Toplița, după frumoase studii teologice și literare, făcute la Sibiu și la Budapesta, ajunge secretarul mitropolitului Miron Romanul la Sibiu, a cărui nume îl va și lua în calugărie. În 1909 e ales episcop al eparhiei de Caransebeș, pe care o cărmuește până în 1919, când e ales Mitropolit primat al României întregite, iar în 1925 Patriarh al bisericii autocefale române ortodoxe. El este unul din cei 5 bărbați cari au avut fericirea să ducă în 1918 Regelui Ferdinand, hotărârile dela Alba-Iulia. Între 1926—1930 a fost unul din membrii Regenței. De un an încoace, M. S. Regele i-a încredințat Președinția Consiliului de Miniștrii.

Odihnească în pace!

— **Un gest duios.** În 2 Martie, după ce Piu al XII-lea a dat binecuvântarea cea dintâi, nu s'a retras în apartamentele sale. Cu o lumânare aprinsă în mână, a coborât, singur, în Bazilica S. Petru, ca cea dintâi vizită a Sa s'o facă la mormântul marelui său înaintaș, Piu XI. Pășea încet și îngândurat pe scările ce duc la cripta Papilor. Ajuns în fața mormântului a îngenunchiat, rămânând adâncit multă vreme în cucernică rugăciune. Inapoiindu-se în apartamentele sale, și-a continuat rugăciunile în capela particulară, cerând lui Dumnezeu ajutorul pentru greaua sarcină ce i-a încredințat-o. Tot în acea seară, cu delicată atențiune, a cercetat prin telefon pe cele două surori ale sale, Giuseppina și Bettina Pacelli, care locuiesc în Roma, transmizându-le Binecuvântarea Apostolică.

CRONICI

— **Instalare de Protopop.** În 12 l. c. a avut loc instalarea noului protopop al Bărcăului și paroh al bisericii unite din Marghita, în persoana Rev.mului *Alexandru Cădar*, fost paroh în Crasna, jud. Sălaj. Actul de înscăunare al noului titular l-a săvârșit Păr. *Dr. Gavril Stan*, profesor la Academia teologică, delegat la aceasta solemnitate al Excelenței Sale Episcopului. Sfinția Sa, prezentând pe noul titular, a ținut să evoace câteva momente mai însemnate din viața de 48 ani de preoție a antecesorului, Rev.mului *Antoniu Bălibanu*, Vieață bogată în activitate socială pe teren național și religios, ca voiajul între cei 300 cu Memorandumul la Viena, găsindu-se mereu în întâia linie de purtător de grijă a poporului românesc, naționalist demn și stăruitor, oțelit din finerețe sub directivele Simeonului răscumpărării naționale, a lui *Gheorghe Pop de Băsești*, din vremea când era încă preot chiar în Băsești. La vârsta înaintată are mângâierea să aibă aproape de sine, chiar în Marghita, monumentul muceinicului național, Preot Mihai Dănila, care, alături de monumentul lui V. Lucaciu din Satu-Mare, proslăvesc vrednicia națională a Clerului unit. Pășind pe urme de așa înaintași, noul titular al parohiei și a protopopiatului n'are decât să fie mândru de Biserica sa în fața oricui. La sfârșit Rev.mul *Alex. Cădar* transmite mulțumirile devotate I. P. S. Sale *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, pentru încrederea acordată, mulțumește apoi tuturor localnicilor pentru primirea bună și aleasă ce i-o fac, iar Păr. *Dr. G. Stan* pentru îndemnuri și oboseala neprecupețită. Cere și exprimă încrederea în prețioasa conlucrare a senatului bisericesc în frunte cu inimosul avocat d-l *Iosif Mihuțiu*, primar și prim episcop al bisericii.

— **Agru „Holod și împrejurimea“ la Dumbrăvița-Mică.** Duminecă în 12 Decembrie, cercul agrist »Holod și împrejurimea« a ținut a II-a ședință în comuna Dumbrăvița-Mică.

Părintele paroh local, *Cornel Mărian*, în înțelegere cu corpul didactic a făcut totul pentru reușita serbării. În prezența unei numeroase asistențe de intelectuali și popor, d-l președinte al Cercului Agrist, *Alex. Văcărescu*, îndeamnă pe agrisții la o viață pronunțat creștină, recomandându-le dese apropieri de sf. taine. Elevii Școlii primare din loc, sub conducerea d-lor *Ioan Titon* dir. școlar și *Florian Flonta* inv. se produc cu bine alese declamări din poezii noștri, cu piese teatrale, ca »Țiganul cătană«, la interpretarea cărora micii artiști au pus talent și avânt. După un punct de dansuri naționale, urmează conferința d-lui *Gheorghe Solomie* inv. dir. în com. Vintire, despre »Iubirea de Țară și Neam«, tratând acest

subiect din punct de vedere al obligativității morale, apoi programul fiind terminat, păr. *Cornel Mărian*, cu glas emoționat mulțumește tuturor acelora care și-au dat concursul pentru reușita serbării. Cântându-se din partea asistenței Imnul Regal, serbarea ia sfârșit.

Publicul trece apoi la sf. Biserică, unde părintele *Eugen Pantea* din Mociar și *Alex. Ciurdariu* din Vintire, oficiază Binecuvântarea Euharistică, răspunsurile fiind date de d-nii inv. *Florian Flonta*, *Teodor Santău* și fruntașii țărani *Ioan Seica* și *Teodor Ștubea*, sub conducerea păr. *Victor Ghergariu* din Holod.

Biserica, frumos împodobită de d-na preoteasă *Anuca Mărian*, abia a încăput publicul numeros, care a ascultat cu adâncă reculegere frumoasa predică a a păr. paroh *Eugen Pantea*, despre »Voința lui Dumnezeu de a mântui pe toți oamenii«.

Intelectualii iau apoi parte la masa frățească, dată de familia d-lui inv. director *Ioan Titon*, unde la propunerea d-lui președinte *Alex. Văcărescu* se decide ca a IV-a ședință a Cercului agrist să se țină la 23 Aprilie, în Comuna Mociar.

Alex. Văcărescu.

— **Papa păcii.** Printre cele dintâi personalități pe cari Piu al XII-lea le-a primit în audiență, a doua zi după alegere, a fost Em. Sa Card. Verdier al Parisului. În declarația pe care a făcut-o unui ziarist, Em. Sa a spus: »Piu al XII-lea va fi Papa păcii. În ceasurile întunecate și furtunoase pe cari le trăim, el este curcubeul păcii«. Cardinalul făcea aluzie la curcubeul de pe stema Cardinalului Pacelli și reamintea cum în seara când s'a început Conclavul, pe cerul întunecat de nori, a apărut curcubeul. De altfel și numele de Pacelli, mulți îl explică: Pax coeli, adică pacea cerului.

BIBLIOGRAFIE

Dr. Alexandru Nicolescu: *Sfinții și animalele*. Blaj, 1939. Bibl. pentru clasa cultă, No. 11. În 8°, 72 pag. Prețul ?

I. P. S. mitropolit Alexandru Nicolescu, se știe, încă de când era episcop la Lugoj, a inițiat Biblioteca pentru clasa cultă, scrisă în întregime de I. P. S. Sa. Înaltul nostru chiriarh are convingerea neclătită că „mult bine se poate realiza pe calea scrisului, și mai ales pe calea scrisului“. Mai știe apoi I. P. S. Sa că studiul superficial al naturii — cași al filosofiei — poate duce la indiferentism ori la necredință; studiul mai adâncit, însă, duce neapărat la închinare, la credință, la temerea de Dumnezeu. Volumul de față, afară de o scurtă prefață, cuprinde: „Sfinții și animalele“, articolul care dă nume întregii publicații, apoi: „Rândunelele“, „Pițigoii“, „Ciocârliia“, „Dobitoace autentice“, „Ochiul bouului“, „Corbul“, „Dumnezeu e mare în cele mici“; mai mare în cele mai mici“ etc. Aceste studii și articole se pot întrebuița cu mult folos la conferințe, meditații, exerciții spirituale etc.; în deosebi la tratarea grandiosului capitol „Dumnezeu în natură“. Lucrarea n'are nevoie de recomandări. Ea trebuie luată și citită.